

Riktlinjer för specialkost och anpassade måltider i Vaxholms stad

Mat och måltider är centrala i våra liv, som en källa till glädje, som mötesplats och kulturbärare. Våra matvanor har också stor betydelse för vår hälsa och välbefinnande. Därför är det viktigt att äta bra mat regelbundet - frukost, lunch, middag och ett par mellanmål. Förskolan och skolan har enastående möjligheter att på ett positivt och naturligt sätt främja en hälsosam livsstil med bra matvanor hos barn och elever.

Bakgrund

Kommunen ska tillhandahålla näringsriktiga måltider till barn och elever. För de barn och elever som inte äter det ordinarie utbudet av mat kan kommunen inte garantera att måltiden blir näringsriktig. Utbudet av mat grundar sig på den skrivning som återfinns bland annat i skollagen, 8 kap. 2 § och i 10 kap. 10 § (2010:800) där alla elever ska erbjudas näringsriktiga måltider utan kostnad. Utbudet påverkas även av resurser inom måltidsverksamheten. Måltiden bör vara glädjefylld, smakrik och säker för alla. Maten och måltiden i dess helhet ska vidare skapa förutsättningar till bra matvanor och en god hälsa.

Måltidsenhetens ansvar

Måltidsenheten ansvarar för att säkerställa att alla barn och elever erbjuds den näringsriktiga kost de har rätt till via ordinarie meny. Specialkost erbjuds till barn och elever med livsmedelsallergier och intoleranser eller till barn/elever som på grund av särskilda behov behöver anpassade måltider. Måltidsenhetens mål är att så många som möjligt ska kunna äta från dagens meny.

Varje dag till lunch serveras

Skola: En huvudrätt, en vegetarisk rätt, 6-8 olika sorters sallad, hårt bröd, smör, mjölk/vatten, ketchup och kryddor. Dessutom finns alltid pasta eller stekt potatis .

Förskola: En huvudrätt, 4 olika sallader, bröd, smör och mjölk/vatten

Menyer finner du: [Skolmaten - Vaxholms stad](#)

Ansökan om specialkost eller anpassade måltider

Specialkost = matallergier

Anpassade måltider = anpassad ändring från den ordinarie menyn och/eller måltidssituationen.

För att få specialkost eller anpassade måltider på grund av medicinska orsaker krävs intyg utfärdat av läkare, sjuksköterska eller dietist där barnets eller elevens särskilda behov framkommer. Krav på intyg ställs för att säkerställa att mat inte utesluts i onödan. Det säkerställer även att barnet eller eleven har utretts och att andra medicinska tillstånd kan uteslutas.

OBS!

Är barnet/eleven diagnostiserad med celiaki eller diabetes krävs endast ett läkarintyg när barnet börjar i förskolan och när eleven börjar skolan. Celiaki och diabetes är kroniska/livslånga sjukdomar/intoleranser.

Ansökan om specialkost och anpassade måltider

Ansökan görs om barnet/eleven har behov av specialkost och/eller anpassade måltider av medicinska skäl. Ansökan ska göras via e-tjänsten: [Specialkost - Vaxholms stad](#)

- Varje år i början av höstterminen.
- Vid förändrat behov - nytt intyg från hälso- och sjukvården.

Ansökan kompletteras med kopia av intyg från

läkare, sjuksköterska eller dietist:

- I samband med att första ansökan görs.
- I samband med att barnet börjar förskoleklass, årskurs 4 och 7,
- eller av annat skäl byter skola.

Nötallergi

Måltiderna som serveras i förskolans och skolans lokaler är alltid fria från nötter, jordnötter, mandel och sesamfrön.

Anpassade måltider på grund av "annat särskilt skäl"

I första hand får barnet eller eleven äta utifrån ordinarie meny. Menyn består till stor del av separerad kost och utöver det finns alltid pasta eller stekt potatis.

Anpassade måltider på grund av annat särskilt skäl som t ex neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, andra diagnoser eller andra skäl kräver läkarintyg som styrker elevens behov. Anmälan om anpassade måltider görs via e-tjänsten [Specialkost - Vaxholms stad](#). Barnet eller eleven kallas därefter till ett dialogmöte tillsammans med vårdnadshavare, måltidsenheten och representant från skolan. Dialogmötet måste genomföras innan eventuell anpassning görs.

Syftet med dialogmötet är att skapa samsyn mellan vårdnadshavare, barn/elev, skola och måltidsenheten.

Vid dialogmötet går man gemensamt igenom ansökan och befintlig matsedel. Om barnet eller eleven inte kan äta från ordinarie meny erbjuds alternativ från en fast 1-veckas meny. Om barnet eller eleven väljer att äta från ordinarie meny vid tre tillfällen avslutas ärendet.

OBS!

I och med att vårdnadshavare ansöker om specialkost av "Annat särskilt skäl" kommer ett eventuellt medgivande att medföra att måltidsenheten/skolköket inte kan garantera att skollagens krav på näringsriktig kost uppfylls.

Ansökan om laktosreducerad kost

Inget intyg krävs, men var noga med att beskriva om det handlar om endast måltidsdryck, margarin och/eller även i den tillagade maten. Ansökan görs via e-tjänsten [Specialkost - Vaxholms stad](#)

Ansökan om specialkost utan läkarintyg

(Behövs registreras så det blir rätt mat vid tex utflykt)

Vid nedanstående anpassningar behövs inget intyg från läkare, sjuksköterska eller dietist.

- Vegetariska måltider (mjölk och ägg).
- Vegankost (vi garanterar inte näringsriktighet).
- Måltider fri från griskött.
- Måltider fri från nötkött.
- Mat fri från blod.
- Laktosfritt.
- Vid lindrig överkänslighet.

Kost vid etiska/religösa skäl

För de barn och elever som väljer bort nötkött, fläskkött, fågel, fisk/skaldjur av etiska eller religösa skäl serveras alltid ett vegetariskt alternativ.

Avanmälan av specialkost eller anpassade måltider

Ska alltid göras av vårdnadshavare när barnet eller eleven:

- inte längre behöver specialkost.
- byter förskola/skola.

Avanmälan görs per mejl till: maltidsenheten@vaxholm.se

Specialkost för personal i förskola/skola

Personal som äter måltider i verksamheten gör det i form av pedagogiska måltider. Anpassningar av måltiden för personal görs utifrån ordinarie meny. Medicinska intyg från läkare eller dietist ska bifogas ansökan.

Var lagas maten?

Uppgifter för tillagande kök finns på Vaxholms stads hemsida.

[Måltider - Vaxholms stad](#)

Referenser och lagrum:

SFS 2010:800. Skollag. Stockholm, Utbildningsdepartementet.

EU:s förordningar:

- EG nr 178/2002
- EG nr 852/2004

- EU nr 1169/2011
- EU nr 828/2014

Livsmedelsverket:

- Bra mat i förskolan
- Bra mat i skolan

SKR:s:

- Handbok för säker mat inom vård, skola och omsorg

SLV:s vägledning

- Livsmedel särskilt ansedda för personer med allergi eller intolerans

Kost & Närings (Version 2.0 mars 2023)

- Nationella rekommendationer för hantering av specialkost och anpassade måltider i förskola och skola